P9_TA(2019)0112

Násilný zásah proti nedávnym protestom v Iráne

Uznesenie Európskeho parlamentu z 19. decembra 2019 o násilnom zásahu proti nedávnym protestom v Iráne (2019/2993(RSP))

(2021/C 255/13)

Európsky parlament,

— so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Iráne vrátane posledného uznesenia z 19. septembra 2019 o Iráne, najmä o situácii obhajcov práv žien a väznených štátnych príslušníkov EÚ s dvojakým občianstvom [1],

— so zreteľom na závery Rady zo 4. februára 2019 o Iráne,

— so zreteľom na vyhlásenie Josepa Borrella Fontellesa, podpredsedu Komisie/vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „PK/VP“), z 8. decembra 2019 v mene EÚ o nedávnych protestoch v Iráne,

— so zreteľom na vyhlásenie hovorcu Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) z 21. novembra 2019 o vývoji v Iráne,

— so zreteľom na rozhodnutie Rady z 12. apríla 2018 o predĺžení jej reštriktívnych opatrení na ďalších 12 mesiacov v reakcii na závažné porušovanie ľudských práv v Iráne,

— so zreteľom na usmernenia EÚ o ochrancoch ľudských práv,

— so zreteľom na príslušné usmernenia EÚ týkajúce sa trestu smrti a usmernenia týkajúce sa mučenia a iného krutého, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, ako aj na usmernenia EÚ v oblasti ľudských práv týkajúce sa slobody prejavu online a offline,

— so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2016 o stratégii EÚ voči Iránu po jadrovej dohode [2],

— so zreteľom na rezolúciu Valného zhromaždenia OSN 73/181 z 17. decembra 2018 o situácii v oblasti ľudských práv v Iránskej islamskej republike,

— so zreteľom na správu osobitného spravodajcu OSN o situácii v oblasti ľudských práv v Iránskej islamskej republike z 30. januára 2019,

— so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv z roku 1948,

— so zreteľom na Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach z roku 1966, ktorého zmluvnou stranou je aj Irán,

— so zreteľom na článok 132 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,

A. keďže desiatky tisícov ľudí zo všetkých častí Iránu, ktorí zastupujú všetky zložky spoločnosti, uplatnili svoje základné právo na slobodu zhromažďovania a vyjadrili nespokojnosť s hospodárskou situáciou v súvislosti so zvýšením cien palív najmenej o 50 % počas najväčších nepokojov za posledných 40 rokov;

---

[1] Prijaté texty, P9_TA(2019)0019.
[2] Ú. v. EÚ C 215, 19.6.2018, s. 86.

Štvrtok 19. decembra 2019

B. keďže iránske bezpečnostné sily napriek opakovaným medzinárodným výzvam na zdržanlivosť použili proti demonštrantom neprimerané prostriedky a silu; keďže podľa správ občianskej spoločnosti iránske bezpečnostné sily spustili paľbu na neozbrojených demonštrantov, ktorí nepredstavovali žiadne bezprostredné riziko, a údajne strieľali s cieľom zabiť;

C. keďže podľa Amnesty International bolo zabitých najmenej 304 osôb vrátane detí, ešte viac ich bolo zranených a keďže tisíce demonštrantov, ako aj novinárov, obhajcov ľudských práv a študentov boli zatknuté; keďže iránske orgány neoznámili oficiálny počet mŕtvych a odmietli odovzdať telá obetí ich rodinám;

D. keďže 16. novembra 2019 iránske orgány na päť dní takmer úplne zablokovali komunikáciu cez internet, čím ľuďom v Iráne znemožnili použiť temer všetky prostriedky online komunikácie, a tak zabránili toku informácií súvisiacich s brutálnym zásahom; keďže odstavenie internetovej komunikácie je porušením základného práva na prístup k informáciám, čo predstavuje neprimerané obmedzenie slobody prejavu a stalo sa súčasným spôsobom fungovania orgánov;

E. keďže v uznesení z 25. októbra 2016 o stratégii EÚ voči Iránu po jadrovej dohode ([3]) sa zdôrazňuje význam dodržiavania usmernení EÚ v oblasti ľudských práv v kontexte vzťahov medzi EÚ a Iránom, a to aj pokiaľ ide o obhajcov ľudských práv;

F. keďže obhajcovia ľudských práv, novinári, právnici a internetoví aktivisti v Iráne v dôsledku svojej práce naďalej čelia obťažovaniu, svojvoľnému zatýkaniu, zadržiavaniu a trestnému stíhaniu; keďže iránske ministerstvo spravodajských služieb a ďalšie sily tvrdo zakročili proti občianskej spoločnosti; keďže 77 členov reformistickej opozície, ktorí väčšinou patria k strane Front účasti, vydalo otvorené vyhlásenie, v ktorom sa odsudzuje nadmerné používanie sily pri potláčaní protestov; keďže niektorí z nich boli v Iráne postavení pred súd za „šírenie propagandy proti Islamskej republike“ a dvaja boli zatknutí, a to Muhammád Kianooosh Rad a Mehdi Mahmúdian;

G. keďže iránske súdy pravidelne nezaručujú spravodlivé súdne konania a odmietajú poskytnúť prístup k právnemu poradenstvu, a odopierajú návštevy konzulárnych pracovníkov, organizácií OSN alebo humanitárnych organizácií a používajú priznania získané mučením ako dôkazy na súde; keďže neexistujú nezávislé mechanizmy na zabezpečenie zodpovednosti v rámci súdnictva a pretrvávajú vážne obavy v súvislosti s politizáciou sudcov, najmä tých, ktorí predsedajú revolučným súdom;

H. keďže mnohé osoby s dvojitou štátnou príslušnosťou EÚ a Iránu sú zadržaní za svoj aktivizmus v oblasti ľudských práv alebo za svoju akademickú prácu; keďže dvaja francúzski výskumní pracovníci sú od júna 2019 uväznení v Iráne, konkrétne ide o Faribu Adelkhahovú a, ako sa nedávno potvrdilo, Rolanda Marchala;

1. vyjadruje sústrasť rodinám obetí; želá zraneným osobám rýchle uzdravenie;

2. vyjadruje poľutovanie nad rozšíreným a neprimeraným používaním sily Iránom proti nenásilným demonštrantom, ktorí len uplatňovali svoje práva na slobodu prejavu, združovania a pokojného zhromažďovania; zdôrazňuje, že takéto kroky sú neprijateľné, naliehavo vyzýva iránske orgány, aby oznámili celkový počet mŕtvych a zadržaných osôb, aby vykonali rýchle, nestranné, nezávislé a transparentné vyšetrovanie obvinení z nadmerného použitia sily vrátane priameho zameriavania sa bezpečnostných síl na demonštrantov a aby všetci páchatelia násilia boli vzatí na zodpovednosť;

3. žiada, aby boli bezpodmienečne prepustení všetci protestujúci, obhajcovia ľudských práv a novinári, ktorí sú v súčasnosti zadržiavaní v Iráne za to, že uplatňovali svoje legitímne práva na slobodu prejavu a zhromažďovania; žiada okrem toho, aby orgány informovali všetky rodiny o tom, kde sa nachádzajú ich zadržaní príbuzní, a vyzýva, aby bol právnikom a medzinárodným pozorovateľom umožnený neobmedzený prístup ku všetkým osobám zadržaným počas protestov a aby bola medzinárodnému spoločenstvu poskytnutá totožnosť zadržaných osôb; opakuje predchádzajúce výzvy Európskeho parlamentu na prepustenie Názanín Zágharíovej-Ratcliffovej a mnohých ďalších osôb, ktoré boli nezákonne zadržané;

([3]) Ú. v. EÚ C 215, 19.6.2018, s. 86.

4. dôrazne odsudzuje rozhodnutie Iránu odstaviť internetový prístup ku globálnym sieťam, čo iránskym občanom znemožnilo komunikáciu a voľný tok informácií; zdôrazňuje, že takéto opatrenia sú jasným porušením slobody prejavu; naliehavo vyzýva iránske orgány, aby zrušili akékoľvek blokovanie online komunikácie a služieb;

5. zdôrazňuje, že základné práva ako sloboda prejavu a zhromažďovania sa musia vždy rešpektovať, a vyzýva iránske orgány, aby si plnili medzinárodné záväzky, a to aj podľa Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach;

6. vyzýva Organizáciu Spojených národov, najmä Radu pre ľudské práva, aby bezodkladne dala podnet na začatie komplexného vyšetrovania udalostí, ku ktorým došlo v posledných týždňoch, pod vedením osobitného spravodajcu OSN pre situáciu v oblasti ľudských práv v Iráne s cieľom objasniť obvinenia z vážneho porušovania ľudských práv v krajine od začiatku protestov, a vyzýva Irán, aby poskytol úplný a neobmedzený prístup osobám, ktoré povedú toto vyšetrovanie;

7. pripomína svoje uznesenie z 19. septembra 2019; vyjadruje hlboké poľutovanie nad nedostatočným pokrokom vo veciach týkajúcich sa osôb s dvojitou štátnou príslušnosťou EÚ a Iránu zadržiavaných v Iráne; naliehavo vyzýva iránske orgány, aby okamžite prepustili Rolanda Marchala a Faribu Adelkhahovú, ako aj všetkých obhajcov ľudských práv, ktorí boli odsúdení a uväznení za to, že si jednoducho uplatnili svoje právo na slobodu prejavu, slobodu združovania a slobodu pokojného zhromažďovania;

8. vyzýva EÚ vrátane PK/VP, aby naďalej upozorňovala iránske orgány na otázky ľudských práv na bilaterálnych a multilaterálnych fórach, najmä v kontexte politického dialógu na vysokej úrovni medzi EÚ a Iránom;

9. opakuje svoju plnú podporu laureátom Sacharovovej ceny Nasrín Sutúdeovej a Džaafarovi Panáhímu; vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že Nasrín Sutúdeová je stále vo väzení, kde si odpykáva trest odňatia slobody na 33 rokov a 148 rán bičom, a trvá na jej okamžitom a bezpodmienečnom prepustení; vyzýva iránske orgány, aby zrušili zákaz cestovania, ktorý bol od roku 2010 uložený Džaafarovi Panáhímu;

10. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, Európskej službe pre vonkajšiu činnosť, podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, vládam a parlamentom členských štátov, najvyššiemu vodcovi Iránskej islamskej republiky, prezidentovi Iránskej islamskej republiky a poslancom iránskeho Madžlísu.